

– Korrupsjonssaken er et klassisk eksempel på hvordan noen få kan ødelegge for veldig mange, sier Øystein Svendsen, konstituert administrerende direktør i Unibuss.

Konstituert adm. direktør Øystein Svendsen i Unibuss: – Alle steiner skal snus

Dette er saken:

- I midten av september ble tre personer pågrepet og siktet for korrupsjon i tilknytning til det kommunalt eide busskonsernet Unibuss AS.
- Det var selskapets styreleder Cato Hellesjø som selv innleverte anmeldelse på grunnlag av tips fra Tyskland, der to ansatte hos bussprodusenten MAN var blitt dømt for korrupsjon i forbindelse med en leveranse av busser til Norge.
- Bestikkelsene skal ha vært bakt inn i selve anbudene.
- Etterforskningen har også avdekket andre straffbare forhold knyttet til fordeler oppnådd via stilling, blant annet gjelder dette selskapets administrerende direktør.
- Hittil er i alt 10 personer siktet for forskjellige forhold, blant andre også en leverandør til selskapet.
- Da saken kom opp, avviste Ruter Unibuss fra å gi anbud på rutekjøring i Oslo Vest. Ruter har senere også avslått anken fra Unibuss på dette vedtaket.

– Det er viktig å understreke at det var selskapet selv som oppdaget at mulige ulovligheter hadde foregått, og som koblet politiet inn i saken, fastslår konstituert administrerende direktør Øystein Svendsen i Unibuss.

TEKST OG FOTO FRANK WILLIKSEN

Det kommunale Oslo-baserte buss-selskapet har måttet tåle skarpt søkelys fra media i forbindelse med påstandene om korrupsjon knyttet til innkjøp av busser fra MAN i Tyskland. I skrivende stund er ti personer siktet i denne saken eller for andre forhold, noen av dem fra selskapets tidligere øverste ledelse.

To MAN-ansatte er dømt i tysk rett for det samme forholdet, og etterforskningen i Norge avslørte dessuten også andre straffbare eksempler på utilbørlig smøring på høyt nivå.

TOK AFFÆRE STRAKS

– Da styreleder Cato Hellesjø i Unibuss kom under vær med dommen i Tyskland, der to ansatte hos bussprodusenten MAN

ble dømt for korrupsjon knyttet til en bussleveranse til Norge, sørget han umiddelbart for å innlevere anmeldelse til politiet med mistanke om korrupsjon i forbindelse med busskjøp fra MAN.

Dette er en veldig alvorlig sak, og et forhold som er helt uakseptabelt både for samfunn og firma, fastslår Øystein Svendsen.

– På grunn av sakens alvor mente styret at man her måtte gå helt til bunns for å få avdekket mulige flere og andre straffbare forhold. Under etterforskningen viste det seg da også at politiet avdekket et par forhold til, og blant annet ett som gjaldt daværende daglig leder i selskapet. Nå er i alt 10 personer siktet, også for leveranseforhold som ligger utenom Unibuss. Når et selskap mister sin toppsjef på denne

måten, er dette helt klart meget dramatisk, understreker Svendsen.

SIKRE LEDELSE

– *Hvordan agerte Unibuss videre?*

– Det første som måtte gjøres, var å få på plass en daglig ledelse slik at selskapet ubrudd kunne oppfylle sine kontraktsmessige forpliktelser. Jeg ble spurt, og takket ja, sier Øystein Svendsen, som ble hentet inn fra stillingen som adm. direktør i Oslo T-banedrift AS. Bodøveringen er økonom, med Master i International Business fra USA, der han også har jobbet noen år. Svendsen har dessuten vært ansatt i NSB/lokaltog og i Norsk Reiseinformasjon.

NYE DYKTIGE STYREMEDLEMMER

– *Hva gjør dere nå for å rydde opp?*

– Oppgaven for selskapet fremover er todelt. For det første må vi holde hjulene i gang og legge til rette for hverdager som preges av optimisme og positivitet. Det skal vi klare. I tillegg skal vi bistå politiet og eksterne granskere med all nødvendig informasjon for at de skal kunne fullføre sine oppdrag best mulig. En del tiltak er allerede i gang, og det aller første er styrking av styret med to nye, kompetente styremedlemmer – Siri Hatlen og Thomas Havnegjerde. Begge er sterke navn med solid CV fra norsk helsevesen og næringsliv, og de vil begge være en positiv tilvekst for selskapet, sier Øystein Svendsen, som minner om at Unibuss før korrupsjonsbomben detonerte var en enestående suksesshistorie gjennom hele sin eksistens:

– Unibuss var et kommunalt selskap med betydelig konkurransekraft. Selskapet vant anbud også utenfor sin egen «lekegrind», vant HMS-priser og hadde lavt sykefravær. Og så skjedde altså dette. Med de nye på plass i styret, starter nå arbeidet med å bygge videre på den meget gode kjernen selskapet tross alt har. Dette blir en viktig og krevende oppgave fremover.

ALTFOR TIDLIG Å SNAKKE OM «UKULTUR»

– *Hvordan ser Unibuss på påstandene som er kommet om en ukultur i selskapet?*

– Det har vi egentlig ikke noe syn på. Det er jo altfor tidlig å konkludere med

slikt. I dag kan vi ikke mene noe som helst om dette har noe med selskapskultur å gjøre eller ikke.

BEDRE KONTROLLSYSTEMER

– *Hva gjør dere for å hindre at noe lignende skal kunne skje igjen i fremtiden?*

– Vi vil blant annet jobbe mye med en utvidelse av internkontrollbegrepet, og sikre kontrollsystemer som gjør det mye vanskeligere å drive økonomisk kriminalitet i Unibuss. Dette gjør vi i nært samarbeid med morselskapet Kollektivtransportproduksjon (KTP) AS.

– Når vi ser på hva vi gjør internt, så handler dette også om vårt etiske regelverk. Her er det sikkert på sin plass med en oppfrisking – og kanskje også en mer uttalt forpliktelse i form av bekreftende signatur fra den enkelte ansatte på de etiske kjørereglene våre. På denne måten vil det blant annet bli veldig tydelig hvordan man skal forholde seg i kontakt med eksterne forbindelser.

– Vi vil ellers jobbe mye med systemer rundt økonomi og økonomisk kontroll, innkjøp og kontroll av innkjøp, siden dette er to åpenbart spesielt utsatte områder. Når vi kombinerer etikk og moral som fundament med tettmaskede systemer som kan fange opp eventuelle glipp, vil vi stå godt rustet mot mulige gjentakelser, understreker Svendsen.

ALT MÅ FRAM

– Nå må vi få på plass en solid styringsstruktur som kan arbeide effektivt videre med tiltakene. Ennå er vi ikke helt der – vi er så vidt tidlig i prosessen at vi fremdeles må bruke litt tid på å forvise oss om det totale omfanget av det som har skjedd før vi kan kjøre videre for fullt. Det viktige nå er å jobbe slik fremover at alle om en tid kan si at «I Unibuss er alt rent og hvitt. Selskapet har selv stått for oppvasken, og er en profesjonell og god leverandør av buss-tjenester.»

SORG, SKUFFELSE, SINNE

– *Hvordan er det å lede en bedrift i en situasjon som den Unibuss nå befinner seg i?*

– Det er veldig spesielt i den forstand at de siktede har vært veldig sentrale i sel-

skapet. Vi er alle mennesker, og vi har alle kolleger som vi kjenner. En del føler nok både sorg, skuffelse og kanskje sinne over det som har foregått. Dette må vi også ta på alvor, og da er det en høyt prioritert oppgave å informere mest mulig om saken og om utviklingen i selskapet. Ikke minst må vi være nøye med å informere om hva vi gjør for å sikre oss mot gjentakelser. Informasjon er et viktig stikkord på alle nivåer – fra ledelse til de såkalte «dugnadene» der alle ansatte kan delta. Dugnaden i høst handlet rimeligvis mye om det som har skjedd, og var kanskje den mest vellykte vi har gjennomført noen sinne, sier Svendsen.

NOEN FÅ ØDELEGGER FOR DE MANGE

– Jeg synes ellers det er viktig å understreke at Unibuss har rundt 1.800 ansatte. Denne saken er et veldig godt eksempel på hvor mye noen få kan ødelegge for mange. I dette tilfellet har det gått ut over de mange som brenner for bedriften, som gjør en flott jobb og som gjerne står på både natt og dag for bedriftens beste. Ikke minst av hensyn til alle disse er det så avgjørende viktig at de til slutt skal kunne stå igjen med stor yrkesstolthet og vissheten om at de gjør en glimrende innsats for kollektivtransporten i Oslo. Korpsånden i Unibuss er knallsterk, en stor styrke på veien videre.

BEKLAGER UTTESTENGELSE

– *Hvordan ser dere på utestengingen fra Oslo Vest-anbudet?*

– Det er en beslutning vi beklager, og vi mener den var prematur. Ingen er så langt dømt for noe, så Ruter kunne etter vår oppfatning ha ventet litt med sin reaksjon. Nå straffes veldig mange for noe noen ganske få har gjort. Dette styrker verken rettsoppfatning eller aksept for denne typen beslutning hos dem den angår mest, og det kan ikke legges skjul på at mange er skuffet over dette.

– Vi må imidlertid også ha en relasjon til Ruter. Det er derfor viktig at Unibuss og Ruter får normalisert sin relasjon snarest mulig, og vi må jobbe for å bedre denne. Vi har forskjellige roller, men til syvende og sist er vår felles oppgave å skape et godt kollektivtransporttilbud i Oslo, slutter Øystein Svendsen. ●

» Ruter: - Alvorlige forsømmelser

Transportforum ba også om en begrunnelse fra Ruter for utestengelsen av Unibuss fra Oslo Vest-anbudet.

– Avvisning er foretatt i henhold til anskaffelsesforskriften § 20-12 (2) bokstav d, jfr. forsyningsforskriften § 10-5 (1), som slår fast at «Oppdragsgiver kan avise leverandører som i sitt yrke har gjort seg skyld i alvorlige forsømmelser mot faglige og etiske krav i vedkommende bransje. Ruter anser at de klanderverdige forhold som nå er under etterforskning, reiser betydelig tvil om Unibuss tilfredsstillende grunnleggende faglige og bransjeetiske krav. De forhold som er avdekket, er å anse som alvorlige forsømmelser mot faglige og etiske bransjekrav av en karakter som er relevante for anskaffelser for bussreiser som Ruter foretar. Handlingene er utført under ledende ansattes yrkesutøvelse i Unibuss. De klanderverdige forhold er nært knyttet til ledelsen i Unibuss, slik at det er grunnlag for å identifisere disse ledende personers handlinger med selskapet. Videre er klagen fra Unibuss ikke tatt til følge. Ruter har opprettholdt avgjørelsen om at Unibuss er avvist fra anbudskonkurransen Oslo Vest, sier Gro Tveit Anderssen i Ruter AS.

B.I.L.: – Ikke noe bransjeproblem

– Korrupsjon er på ingen måte noe alminnelig bransjeproblem. Unibuss-saken er det første tilfellet jeg kan huske å ha hørt om, sier Tore Lillemork i Bilimportørenes Landsforening (B.I.L.) til Transportforum.

– *Hva gjør leverandørene for å hindre korrupsjon?*

– Det har jeg ingen formening om. Dette har aldri vært sett på som noe problem for vår bransje i Norge, derfor er det heller ikke noe tema. Det har åpenbart vært et problem i denne spesielle saken, som vi for vår del bare kjenner fra media, sier Lillemork, som heller ikke kan se spesielle konsekvenser for bransjen av tilfellet Unibuss. – Nei. Den konkrete saken gjelder en produsent i Tyskland og en kunde i Norge. Dermed er det ingen bransjesak, og får som et enkeltstående tilfelle heller ingen konsekvenser for bransjen, slutter Tore Lillemork.

Tillitsvalgt i Unibuss: – Stor lojalitet til selskapet

TEKST OG FOTO FRANK WILLIKSEN

Dette har vært en veldig trist situasjon, der de ansatte spesielt har opplevd utestengelsen fra Oslo Vest-anbudet som en merkelig og veldig urettferdig kollektiv avstraffelse for noe galt noen få kan ha gjort, sier tillitsvalgt i Yrkestrafikkforbundet og ansattrepresentant i styret for Unibuss, Leif-Arne Myhre til Transportforum.

– *Hvordan opplever de ansatte situasjonen?*

– Det er ikke tvil om at vi har vært gjennom en trist periode, som har vært krevende for alle.

– Her i bedriften har vi to ganger årlig noe vi kaller en «dugnad», der alle ansatte kan delta på frivillig basis. Da reiser vi på hotell en lørdag, har et seminar med påfølgende sosialt samvær, og reiser hjem søndag. I høst ble denne dugnaden veldig spesiell, men også ekstra nyttig, på grunn av den situasjonen Unibuss befant seg i.

Mye av tiden ble brukt på den aktuelle saken. Deltakelsen var stor, og det ble den fineste samlingen vi noen gang har hatt. Folk fikk snakke ut, og vi opplevde et sterkere samhold enn kanskje noen gang før, sier Myhre.

– Nå opplever de fleste at driften går sin gang videre. Hverdagen er tilbake, og vi tenker ikke lenger så mye på korrupsjons-saken. Det hjelper også at vi har møtt svært lite negativitet fra publikum ute på rutene våre.

– *Hvordan håndterer de ansatte situasjonen fra dag til dag?*

– Som sagt: Vi tenker ikke lenger så mye på det hele. Hvis noen har gjort noe galt, er det bra at dette blir oppdaget og straffet. Jeg er veldig glad for å kunne si at de aller, aller fleste i Unibuss gjør en meget god jobb, og har stor lojalitet til selskapet. Dette har blitt ekstra tydelig ved at alle

– Lojaliteten til Unibuss er unison blant de ansatte, fremholder tillitsvalgt i Yrkestrafikkforbundet, Leif-Arne Myhre.

som kjører Oslo Vest i dag fortsatt ønsker å være ansatt i Unibuss – jeg tror ikke mange vil over til et eventuelt nytt busselskap på disse rutene, sier Myhre.

– *Hvilken kommentar har du til utestengelsen av Unibuss fra Oslo Vest-anbudet?*

– Det føles veldig urettferdig og direkte galt å straffe hele bedriften fordi noen ganske få enkeltpersoner kanskje har gjort noe galt – de er jo faktisk heller ikke dømt for noen ting ennå, mens Ruter allerede har felt sin dom.

Ekstra lite imponerende blir det når Ruters representant sier på Dagsrevyen at «Unibuss får ikke være med denne gangen, men neste gang, derimot...» Da lyder det litt dumt i mine ører, sier Leif-Arne Myhre, som gir styret god attest for håndteringen av den meget spesielle saken:

– Styret, med Cato Hellesjø i spissen, har gjort alt riktig i denne saken, som kom opp via informasjon om de to korrupsjonsdømte MAN-ansatte i Tyskland. Han gikk da rett til politiet med disse opplysningene, slutter Myhre. ●